

අනුපාත මගින් මූල්‍ය
ප්‍රකාශන
විශ්ලේෂණය හා
අර්ථකථනය

මූල්‍ය ප්‍රකාශන විශ්ලේෂණය හා අර්ථකථනය

ව්‍යාපාරයක මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ
අන්තර්ගත තොරතුරු යම්
ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරමින් වඩාත්
අර්ථවත් ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමේ
ක්‍රියාවලිය

විශ්ලේෂණය හා අර්ථකථනය කිරීමෙන් පහත අවශ්‍යතා ඉටු කර ගත හැකිය.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල මතුවීම් දැක්වෙන තත්ත්වයට වඩා අන්තර්ගතය විශ්ලේෂණාත්මකව හඳුනා ගත හැකිය.
- ව්‍යාපාරයේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ ඇගයීමක් කළ හැකිය.
- අනාගත මූල්‍ය තත්ත්වය ලාභදායීත්වය දූවශීලතාවය යනාදිය ඇස්තමේන්තු කළ හැකි වීම.
- පවත්නා වර්ෂය (ජංගම වර්ෂය) හා පෙර වර්ෂය හෝ සමාන වෙනත් ව්‍යාපාර වල දත්ත සමග සැසඳීමට හැකි වීම.
- යෝග්‍ය තීරණ ගැනීමට මගපෙන්වීම.

ගිණුම්කරණ අනුපාත විශ්ලේෂණය

මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල අන්තර්ගත
අයිතම අතර අර්ථාන්විත
සම්බන්ධයක් ගොඩනගා ඒවා
විශ්ලේශනය කිරීම අනුපාත
විශ්ලේෂණය යි.

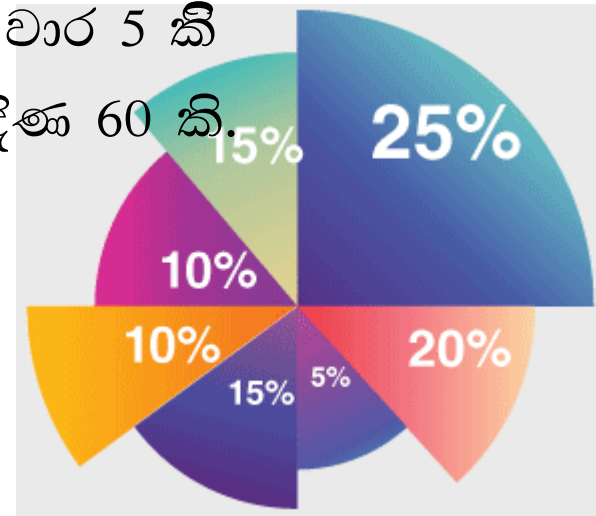

අනුපාතයක් ඉදිරිපත් කළ හැකි ආකාර

1. අනුපූරකයක්/අනුපාතයක් ලෙස - ජංගම අනුපාතය 2:1
2. ප්‍රතිශතයක් ලෙස - දළ ලාභ අනුපාතය 20%
3. භාග සංඛ්‍යාවක් ලෙස
4. වාර ගණනක් ලෙස හෝ දින ගණනක් ලෙස

පොලී ආවරණ අනුපාතය වාර 5 කී
ණය ගැති ගෙවීම් කාලය දින 60 කි.

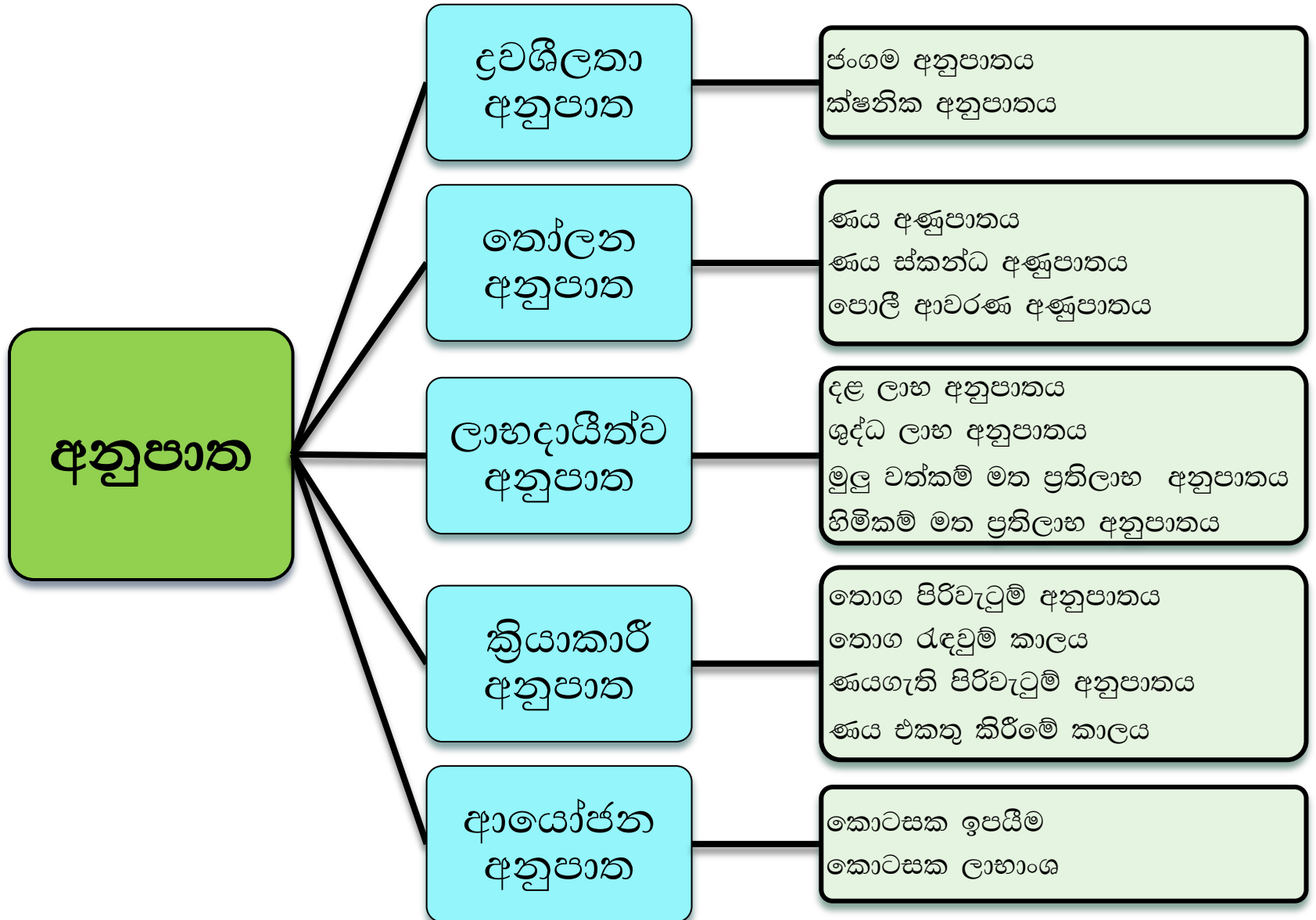
5 : 3

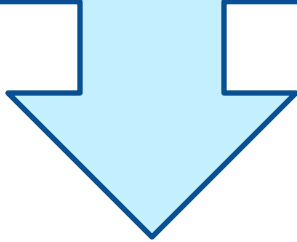

ගණනය කළ අනුපාත සන්සන්දනය කිරීම

- ජංගම වර්ෂය
- ජංගම වර්ෂය හා පෙර වර්ෂය
- සමාන ව්‍යාපාර දත්ත සමඟ

ද්‍රවශීලකා අනුපාත

ව්‍යාපාරයේ කෙටිකාලීන
නුමුත්වත්භාවය ඇගයීම සඳහා
ද්‍රවශීලකා අනුපාත වැදගත් වේ.

1. ජංගම අනුපාතය
2. ක්ෂණික අනුපාතය

ජංගම අනුපාතය

ව්‍යාපාරයකට ජංගම වගකීම් නිදහස්
කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ජංගම වත්කම්
තිබේද යන්න මෙම අනුපාතයෙන්
පෙන්වුම් කෙරේ

ජංගම අනුපාතය = ජංගම වත්කම් : ජංගම වගකීම්

ජංගම අනුපාතය = $\frac{\text{ජංගම වත්කම්}}{\text{ජංගම වගකීම්}}$

මෙම අනුපාතය 2 : 1
ලෙස පැවතීම වඩාත්
යෝග්‍ය ය

ක්ෂණික අනුපාතය

ව්‍යාපාරයේ ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයක් පවතින
ජංගම වත්කම් පමණක් යොදා ගනිමින්
ක්ෂණික අනුපාතය ගණනය කෙරේ

මෙම අනුපාතය 1:1 ක්
ලෙස පැවතිය යුතු
බව සාමාන්‍ය
පිළිගැනීමයි.

ක්ෂණික අනුපාතය = ද්‍රවශීල වත්කම් : ජංගම වගකීම්

ක්ෂණික අනුපාතය = $\frac{\text{ද්‍රවශීල වත්කම්}}{\text{ජංගම වගකීම්}}$

ද්‍රවශීල වත්කම් = ජංගම වත්කම් - (තොගය + ඉදිරියට කළ ගෙවීම්)

තෝලන අනුපාත

දිගුකාලීන වගකීම් වලට
ව්‍යාපාරයට මුහුණ දීමට ඇති
හැකියාව තෝලන අනුපාත
මගින් සලකා බලයි.

1. ණය අනුපාතය
2. ණය ස්කන්ධ අනුපාතය
3. පොලී ආවරණ අනුපාතය

ණය අනුපාතය

ආයතනයේ මුද්‍රාග්‍රාහණයෙන්
ණය ප්‍රාග්ධනය කොපමණ
ප්‍රතිශතයක් නියෝජනය වේද
යන්න මෙයින් අදහස් වේ.

$$\text{ණය අනුපාතය} = \frac{\text{ණය ප්‍රාග්ධනය}}{\text{මුද්‍රාග්‍රාහණය}} \times 100$$

ණය ප්‍රාග්ධනය = ස්ථිර පොළී සහිත දිගු කාලීන ණය

මුද්‍රාග්‍රාහණය = සාමාන්‍ය කොටස් ප්‍රාග්ධනය + සංචිත + දිගුකාලීන ණය

ණය ස්කන්ධ අනුපාතය

ණය ස්කන්ධ අනුපාතය
දිගුකාලීන ණය සහ
අයිතිකරුවන්ගේ
ප්‍රාග්ධනය පදනම් කර
ගෙන ගොඩ නැගේ.

දිගුකාලීන ණය = ස්ථාවර පොලියක් හෝ
ලාභාංශයක් සහිත ණය
හිමිකම් = සාමාන්‍ය කොටස් ප්‍රාග්ධනය හා
සංචිත

ණය ස්කන්ධ අනුපාතය = $\frac{\text{ණය ප්‍රාග්ධනය}}{\text{හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය}}$

ණය ස්කන්ධ අනුපාතය = ණය ප්‍රාග්ධනය : හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය

හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය < ණය ප්‍රාග්ධනය = අධි තෝලනය

හිමිකම් ප්‍රාග්ධනය > ණය ප්‍රාග්ධනය = අව තෝලනය

පොලී ආවරණ අනුපාතය

අදාළ ආයතනය විසින් ලබා ගත් ණය සඳහා කාලච්ඡේදය තුළ ගෙවීමට සිදු වන පොළිය ආවරණය කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ලාභයක් ආයතනය උපයා ඇත්ද යන්න මෙම අනුපාතයෙන් සලකා බලයි.

පොලී ආවරණ අනුපාතය = $\frac{\text{බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය} + \text{පොළිය}}{\text{පොළිය}}$

මෙම අනුපාතය වාර ගණනක් ලෙස ලැබේ.

වාර ගණන ඉහළ අගයක් ගනී නම් ණය වල සුරක්ෂිතභාවය ඉහළ යයි.

ලාභදායීත්ව අනුපාත

ව්‍යාපාරයේ සමස්ථ
කාර්යක්ෂමතාවය ලාභදායීත්ව
අනුපාත මගින් සලකා බලයි.

1. දළ ලාභ අනුපාතය.
2. ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය.
3. මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය.
4. හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය.

දළ ලාභ අනුපාතය

විකුණුම් ආදායම හා දළ
ලාභය අතර
සම්බන්ධතාව පෙන්වන
අනුපාතයකි

$$\text{දළ ලාභ අනුපාතය} = \frac{\text{දළ ලාභය}}{\text{විකුණුම්}} \times 100$$

ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය

ව්‍යාපාරයේ ශුද්ධ ලාභය සහ
විකුණුම් අතර සම්බන්ධතාවය
මෙම අනුපාතය මගින්
සලකා බලයි

$$\text{ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය} = \frac{\text{කාලච්ඡේදයේ ලාභය}}{\text{විකුණුම්}} \times 100$$

මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය

ව්‍යාපාරයේ වත්කම් කොපමණ කාර්යක්ෂමතාවයකින් කාලච්ඡේදයේ ලාභය ගණනයට දායක වී තිබේද යන්න මෙමගින් සලකා බලයි

$$\text{මුළු වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය} = \frac{\text{කාලච්ඡේදයේ ලාභය} + \text{පොළිය}}{\text{මුළු වත්කම්}} \times 100$$

අනුපාතයේ අගය ඉහළ අගයක් ගන්නා තරමට ආයතනය ඉහළ කාර්යක්ෂමතාවයකින් ව්‍යාපාරයේ සම්පත් භාවිතා කරන බව හඳුනා ගත හැකිය.

හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය

මෙම අනුපාතය මගින් ව්‍යාපාරයේ කොටස් කරුවන්ගේ හිමිකම් මත ව්‍යාපාරය ඉපයූ ලාභය හඳුනා ගනී.

හිමිකම් = සාමාන්‍ය කොටස් ප්‍රාග්ධනය + සංචිත

$$\text{හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතය} = \frac{\text{කාලච්ඡේදයේ ලාභය}}{\text{හිමිකම්}} \times 100$$

- මෙම අනුපාතය මත පදනම්ව කොටස් කරුවන් තවදුරටත් ව්‍යාපාරය තුළ රැඳෙනවාද නැද්ද යන්න තීරණය කරයි.
- නව ආයෝජකයින්ද මෙම අනුපාතය පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් දක්වයි.

ක්‍රියාකාරී අනුපාත

- 1 තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය.
- 2 තොග රැඳවුම් කාලය.
- 3 ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය.
- 4 ණය එකතු කිරීමේ කාලය.

ආයතනයක් සිය වත්කම්
කවර
කාර්යක්ෂමතාවයකින්
කළමනාකරණය කරන්නේ
ද හා ප්‍රයෝජනයට
ගන්නේ ද යන්න මැනීම
සඳහා ක්‍රියාකාරී අනුපාත
වැදගත් වේ

තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය

සාමාන්‍ය තොගය
විකුණුම් බවට පත්
වන වාර ගණන
මෙම අනුපාතය
මගින් පෙන්වුම්
කරයි

තොග පිරිවැටුම් = $\frac{\text{විකුණුම් පිරිවැය}}{\text{සාමාන්‍ය තොගය}}$
අනුපාතය

සාමාන්‍ය තොගය = $\frac{\text{ආරම්භක තොගය} + \text{අවසාන තොගය}}{2}$

2

තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය ඉහළ අගයක් ගනී නම් තොග ඉක්මනින් විකිණෙන බව හැඟේ.
එවිට යල් පැනගිය තොග දැකිය නොහැක.

තොග රැඳවුම් කාලය

ව්‍යාපාරය මිලට ගන්නා තොග කොපමණ දින ගණනක් ව්‍යාපාරයේ ගබඩාවේ රඳවාගෙන සිටීද

නැතහොත් සාමාන්‍ය තොගය විකුණුම් බවට පත්වීමට ගතවන කාලය

තොග රැඳවුම් කාලය

= $\frac{365}{\text{තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය}}$

තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය

මෙහිදී ලැබෙන පිළිතුර සාපේක්ෂව අඩු දින ගණනක් නම් එය ව්‍යාපාරයට යෝග්‍ය වේ.

ණයගැති (වෙළෙඳ ලැබිය යුතු දෑ) පිරිවැටුම් අනුපාතය

කාලච්ඡේදයේ සාමාන්‍ය
ණයගැතියෝ සහ ශුද්ධ ණයට
විකුණුම් අතර සම්බන්දය මෙම
අනුපාතය මගින් සලකා බලයි.
මෙහිදී සිදු වන්නේ ණයගැතියෝ
විකුණුම් බවට පත් වන වාර ගණන
සෙවීමයි.

ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය =
විකුණුම් පිරිවැය
සාමාන්‍ය තොගය

සාමාන්‍ය ණයගැතියෝ = ආරම්භක ණයගැතියෝ + අවසාන ණයගැතියෝ

2

- මෙහි පිළිතුර වාර ගණනින් ලැබේ.
- ඉහළ වාර ගණනක් ලැබීමෙන් අදහස් වන්නේ ණයට විකිණීමෙන් එම ණය නියමිත කාලයට එකතු කර ගැනීමට ව්‍යාපාරය සමත්ව ඇති බවයි.
- වාර ගණන අඩු වන විට බොල් ණය ඇති වීමේ අවදානම ඉහළය.

ණය එකතු කිරීමේ කාලය

මෙහිදී ණයට විකුණුම්
වලින් ඇති වන
ණයගැතියන්ගෙන් ණය
එකතු කර ගැනීමට ගත
වන කාලය හඳුනා ගනී.

තොග රැඳවුම් කාලය

= $\frac{365}{\text{තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය}}$

තොග පිරිවැටුම් අනුපාතය

- මෙය දින ගණන් වලින් ලැබේ.
- මෙම අනුපාතයෙන් ලැබෙන දින ගණන පහළ අගයක් නම් ණය එකතු කිරීම කාර්යක්ෂම වේ.

ආයෝජන අනුපාත

ආයෝජන අනුපාත මගින්
ව්‍යාපාරයක කොටස් මිලට
ගන්නා පුද්ගලයෙකුට
කොටසකට ලබා ගත හැකි
ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව සලකා
බලයි.

සාමාන්‍ය
කොටස්කරුවන්ට
තමන්ට හිමි
ප්‍රතිලාභය, තම
ආයෝජනයට ඇති
ඉපැයීම හා
ආයෝජන අවධානම
තක්සේරු කර
ගැනීමට උපකාරී වේ.

- 1 කොටසක ඉපැයීම.
- 2 කොටසක ලාභාංශ

කොටසක ඉපයීම

මෙමගින් ව්‍යාපාරයේ
සාමාන්‍ය කොටසකට
ඉපයීමේ හැකියාව හෙවත්
සමාගමේ සාමාන්‍ය
කොටස්හිමියන් වෙනුවෙන්
සමාගම කොපමණ
ලාභයක් උපයා ඇති ද
යන්න හඳුනා ගනී.

කොටසක ඉපයීම =

කාලච්ඡේදයේ සාමාන්‍ය කොටස් සඳහා බෙදීමට ඇති ලාභය
සාමාන්‍ය කොටස් ගණන

කොටසක ලාභාංශ

මෙම අනුපාතයෙන්
එක් සාමාන්‍ය
කොටසකට ප්‍රකාශ
කළ ලාභයෙන්
කොපමණ අයත් වේද
යන්න සලකා බලයි.

කොටසක ලාභාංශ =

කාලච්ඡේදයේ සාමාන්‍ය කොටස් සඳහා බෙදා දී ඇති ලාභය
සාමාන්‍ය කොටස් ගණන

A decorative border made of green stems with yellow tulip buds and green leaves, framing the central text.

*Thank
You!*